

1. andre landes tiltrædelse m.v.
 2. konvention af 18. december
 3. affælse af alle former for
 4. ination mod kvinder

Arnat tungaannut sufitigut tamatigit
 assiginnigstisissarnerit nungussarinarmissat
 pillugu nunat tamalaat isumagatigiissutaanik
 18. december 1979-imeersumik nunat allat
 akuersissutiginmimerat il.il. pillugit malunaarut

1997 p. 515

Takuuk Lovtvidende C 1997 q. 515

j.nr. 28.B.81.b.

Udenrigsmin., S.Q. j.nr. 28.B.81.b.

af International Konvention af
 redskab, Bekæmpelse og
 vedrørende Olfeforurening

Uuliamik mungutsitsineq pillugu

Piarceersimasussaaneg,

Mingutsitsihaveersaarinnissaq

Suleqatiginmissarlu pillugit Nunat Tamalaat

Isumagatigiissutaanik 1990-imeersumik

malunaarut

1997 p. 519

Takuuk Lovtvidende C 1997 q. 519

2. j.nr. 82.B.119.c.

Udenrigsmin., JT.2. j.nr. 82.B.119.c.

T. nr. 96 (LTC)

I. nr. 96 (LTC)

NUSERNIA

1. om Ikratfræden af De Forenede
 2. nvention af 13. januar 1993 om
 3. riking, fremstilling, oplagring og
 4. emiske våben og sådanne våbens
 5. tilintetgørelse

Sakkussianik kemiskisunuk piorsaanissap,
 sanaarfortinnissap, toqgortariminnissap
 akunnissalla inertequtaaneramik aammalu
 sakkussiat taamaattut suujunnarinnissat
 pillugit Naalagaaffit Pegatigit
 isumagatigiissutaata 13. januar 1993-imeersip
 atorfunlersinnegarneranik malunaarut

C 1997 p. 560

Takuuk Lovtvidende C 1997 q. 560

N.2, j.nr. 5.B.65.c.

Udenrigsmin., N.2, j.nr. 5.B.65.c.

Bkendtgørelse af IL-O-konvention nr. 169 af 28.
 juni 1989 vedrørende oprindelige folk og
 stammefolk i selvstændige stater

I henhold til kgl. resolution af 18. januar
 1996 har Danmark ratificeret en på Den Inter-
 nationale Arbejdsorganisations 76. samling i
 Genève den 28. juni 1989 vedtagen konvention
 nr. 169 vedrørende oprindelige folk og stamme-
 folk i selvstændige stater.

Konventionen har følgende ordlyd:

Konvention nr. 169

KONVENTION VEDRØRENDE
 OPRINDELIGE FOLK OG STAMMEFOLK
 I SELVSTÆNDIGE STATER

Den Internationale Arbejdsorganisations
 generalkonference,

der er blevet sammenkaldt i Genève af Det
 Internationale Arbejdsbureaus Styrelsesråd, og
 som den 7. juni 1989 er trådt sammen til sin 76.
 samling og

der noterer sig de internationale normer, der
 er indeholdt i konventionen og henstillingen
 om oprindelige folk og stammefolkninger,
 1957, og

som henviser til bestemmelserne i Verdens-
 erklæringen om menneskerettigheder, den in-
 ternationale konvention vedrørende økonomi-
 ske, sociale og kulturelle rettigheder, den in-
 ternationale konvention vedrørende civile og po-
 litiske rettigheder, og de mange internationale
 instrumenter vedrørende forebyggelse af dis-
 kriminaton,

Naalagaaffinni mamminersortuuni nunap inuit
 naggueqatigiitaaillu pillugit IL-O-
 isumagatigiissutsummik nr. 169, 28. juni
 1989-imeersumik malunaarut

Kunnigip peqqussuta 18. januar
 1996-imeersop naapertorluu Danmarkip ator-
 tussanngortuug akuerissutigea naalagaaffinni
 mamminersortuuni nunap inuit naggueqatigi-
 aallu pillugit naalagaaffit isumagatigiissutaat
 Den Internationale Arbejdsorganisationip Ge-
 néveymi ulloq 28. juni 1989 76-ssaanik kate-
 runnerani akuerissutiginegartooq.
 Isumagatigiissut taanna imatut oqaasera-
 qarpoq:

NAALAGAFFINNI
 NAMMINERSORTUUNI
 NUNAP INUIT NAGGUEQATIGIAALLU
 PILLUGIT NAALAGAFFIT
 ISUMAGATIGIISSTUATAAT

Den Internationale Arbejdsorganisationip
 generalkonferenceata,

Det Internationale Arbejdsbureaus Styrel-
 sesrådianit Genèveymi katersuutinnegartooq
 aammalu ulloq 7. juni 1989 76-ssaanersumik
 katersuuttoq aammalu

nunanut allanut najoqqutassianik, nunap
 inuit naggueqatigiitaaillu pillugit naalagaaffit
 isumagatigiissutaanni inassutaannilu, 1957,
 imarisaasunik eqqaaamasassatut allatutisut,
 aamma

inutut piginnaatizaaffit pillugit Silarsuar-
 mitogatigit Malunaarutaanni, aningaasatigut,
 isumaginimnikkut piorsarsinmassutikkulu pi-
 ginnatizaaffit nunat allat isumagatigiissu-
 taanni, inuinnartut naalakkersuinikkulu pi-
 ginnatizaaffit pillugit nunat allat isumagati-
 giissutaanni aammalu assiginnigstisinernek pi-
 naveersartitsinissaq pillugu nunat allat najoq-
 qutassaripassuuni aalajangersakkarnik inner-
 suussisut,

oktober 1997

T. nr. 97 (LTC)

I. nr. 97 (LTC)

Nutserna

oktober 1997

T. nr. 97 (LTC)

I. nr. 97 (LTC)

ismagartut, ineriartornerup nunat allat eq-gartuusisarneranni 1957-imilli ineriartortarsup, aammalu nunarsuarni sunnhunnit tamarmi nunat inuii naggueqatigiiaallu pillugit ineriartortitsinerup naleqqutunngortissimigaat apeqqutit tamatumunnga tunngassutillit gaat pillugit nunani allani najoqutassanik nutaarnik akuerissutiginmissaq tamatumuuna najoqutassani siusinnerusucsuuni naleqqutunngortissimigaat tunngaant ilisimatissutarsut piarniarlugit, aamma

der anerker disse folks ønske om at udøve kontrol over deres egne institutioner, livsform og økonomiske udvikling og om at fastholde og udvikle deres identitet, sprog og religion, inden for rammerne af de stater, i hvilke de bor, og

som noterer sig, at disse folk i mange dele af verden ikke er i stand til at nyde godt af de grundlæggende menneskerettigheder i samme grad som resten af befolkningen i de stater, i hvilke de bor, og at deres love, værdier, sædvaner og anskuelser ofte er blevet undergravet, og

der henleder opmærksomheden på oprindelige folks og stammefolks særlige bidrag til menneskehedens kulturelle mangfoldighed og sociale og økologiske harmoni og til internationalt samarbejde og forståelse, og

akuerisarinittut inuiaat tamakkua nammineq suliffeqarfiutiminnik, inoriataksiminnik aningaasagarfiarnikkullu ineriartortitsineruk nakkuiginmissanik kiususiminnillu, oqaatsiminnik uppertsaminnillu naalagaaffit najugaqarfigsanik killissaritaaasalla aalgjanguisimannimissanik ineriartortitsinissamillu kassaqarnerannik, aamma

eqqaamassanissut allatuisut inuiaat tamakkua nunarsuup ilaani amerlasuuni inuit piginaaqaaffinnik tunngavissisunik atuinarsinnaanginnerannik naalagaaffinni najugaqarfigsaminni innuttaasut sinnersa atuinarsinnaanerisulli, aammalu inatsissasa, nalilitsaasa, ileqqorisasa paasinittasatalu sunnarsarinnarreqarjuttarnerannik, aamma

ilisimatissisutegartut nunat inuusa naggueqatigiiaallu immikkut ituumik pillitueqatigatigimmassuk nunarsuarni inuusut assigimigatigisunik kulturikkut pigisaqarnerat aammallit innuttut unumassulitsigullu atugarisat ingiagatiginnerat nunallu allat suldaqatiginnerat peqsininnerallu, aamma

eqqaamassanissut allatuisut aalajanger-sakkat kingulinittut ihusileruganeranik Naalagaaffit Peqatigit, FAO, UNESCO, WHO, aammalu Inter-American Indian Institute, samt med Inter-American Indian Institute, på passende niveauer og inden for disse institutioners respektive områder, og at det foreslås at fortsætte dette samarbejde med henblik på at fremme og sikre gennemførelsen af disse bestemmelser, og

9. oktober 1997

T. nr. 97 (LTC)

I. nr. 97 (LTC)

der har besluttet at vedtage visse forslag med hensyn til en delvis revision af konventionen om oprindelige folk og stammebefolkninger, 1957 (nr. 107), hvilket spørgsmål er optaget som punkt 4 på samlingens dagsorden, og

der har besluttet, at disse forslag skal tage form af en international konvention, der reviderer konventionen om beskyttelse og samfundsmæssig indpasning af oprindelige folk og andre stamme- og stammeflignende befolkningsgrupper i uafhængige lande, 1957,

vedtager i dag den 27. juni 1989 følgende konvention, der kan betegnes konventionen om oprindelige folk og stammefolk, 1989:

Kapitel I

Generel politik

Artikel 1

1. Denne konvention finder anvendelse på:

- a) stammefolk i selvstændige lande, hvis sociale, kulturelle og økonomiske forhold adskiller dem fra andre dele af det nationale samfund, og hvis status reguleres helt eller delvis af deres egne sædvaner eller traditioner eller af særlige love eller forskrifter,

aalajangussisut nunap inuii naggueqatigiiaallu pillugit naalagaaffit isumagatigissutaannik, 1957 (nr. 107), ilaannakorutunik nutartarinarsisatq sunnertarlugu sunnersuubi ilaannik aalajangersimasunik akuerissutiginmissanik, tamatumunngalu apeqqut katersuunerimi ullormut oqaluserisassani imm. 4-tut ilanngunneqartuq, aamma

aalajangussisut sunnersuutit tamaku nunanut allanut isumagatigissutikkut, nunani atavivissusuni nunap inuiniik allaniilu naggueqatigiiaanik aammalu naggueqatigiiaant sa-nillunneqarissinaasunik ilersuinisatq inuia-qatigissutikkullu naleqqutunngortissanissaq pillugu naalagaaffit isumagatigissutaan-nik, 1957, nutarterinerussatut ihusilerneqar-nissaanik,

ulloq 27. juni 1989 akuerissutigaat isumagatigissut imaatuq, nunap inuii naggueqatigiiaallu pillugit naalagaaffit isumagatigissutaannik, 1989, taaguuserneqarissinaasatq:

Kapitali I

Tamannut tunngasutit periaaserisatq

Artikel 1

1. Isumagatigissut manna makkuunngataorinneqassaaq:

- a) nunani namminersortuni naggueqatigiiaant, innuttut atugarisatigut, kultureqarikkut aningaasagarfiarnikkullu nunagsiami inuiaqatigit ilaanni allani immikkoorteqartunut, inuiaqatiginniilu inissimianera tamaktisimik ilaannakorutimilluunniit aq-gissuusivigineqartartunut namminersa-mittut ileqqorisannit imaluunniit gangaa-niili ileqqorisannit imaluunniit inatsisint immikkut itunut imaluunniit peqqussasani,

- b) folk i selvstændige lande, der betragtes som tilhørende et oprindeligt folk, på grund af deres nedstamning fra folk, som beboede landet eller en geografisk region, som landet tilhører, på tidspunktet for erobring eller kolonisering eller oprettelse af de nuværende statsgrænser og som, uanset deres juridiske status, opretholder nogle af eller alle deres egne sociale, økonomiske, kulturelle og politiske institutioner.

2. Identificering af sig selv som tilhørende et oprindeligt folk eller en stamme skal betragtes som et grundlæggende kriterium for festsættelse af de grupper, som bestemmelserne i denne konvention finder anvendelse på.

3. Anvendelsen af udtrykket »folk« i denne konvention skal ikke fortolkes som havende konsekvenser for så vidt angår rettigheder, der måtte være knyttet til dette udtryk i henhold til folkeretten.

Artikel 2

1. Regeringerne har ansvar for – i samarbejde med de pågældende folk – at iværksætte en koordineret og systematisk indsats med henblik på at beskytte disse folks rettigheder og at garantere respekten for deres integritet.

2. En sådan indsats skal omfatte følgende foranstaltninger med henblik på:

a) at sikre, at medlemmer af disse folk på lige fod nyder godt af de rettigheder og muligheder, som nationale love og forskrifter giver andre medlemmer af befolkningen,

b) at fremme den fulde gennemførelse af sociale, økonomiske og kulturelle rettigheder for disse folk med respekt af deres sociale og kulturelle identitet, deres sædvaner og traditioner og deres institutioner,

c) at bistå medlemmerne af de pågældende folk med at eliminere socio-økonomiske forskelle, der måtte bestå mellem oprindelige folk og andre medlemmer af det nationale samfund, på en måde, der er i overensstemmelse med deres ønsker og livsform.

Artikel 3

1. Oprindelige folk og stammefolk skal i fuldt mål nyde godt af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder uden hindring eller diskrimination. Bestemmelserne i denne konvention skal finde anvendelse uden

tutimikku naalakersuinikkulluunniit suliffegarfimik ilaannik tamarmunulluunniit ingerlatsinnartunut.

2. Nunap inuiniut imaluunniit nageqatiginnut ilaasusutut imminut kinaassuseineq tunngavissisut aalajangisuutinnegassaq inooqatigitaat isumaqatigiissummi matumani aalajangerisakkat atuuffigissasasa kussuserimarnissaanmi.

3. Isumaqatigiissummi matumani oqaritaatsimik »inuiaat« atuneq paasineqassanngilaq inatsisit inuianut tamanut tunngasut nappertorlugit piginnaatitaaffit oqariartaasimut taassumunnaq atuunmassuteqarsinnaasut tingsaasigut sunniuteqarsinnaasasutut.

Artikel 2

1. Naalakersuinisusut akissusaaffigissasaraat – inuiaat pineqartut sulleqatiginersigut – ataqatigiisaaqkamik aaqqissuullakkamillu sulinnuteqalernissaq inuiaat taakkua piginnatitaaffi illersorriarumallugit aammalu ataatsimooruussusiatalu ataqqineqarnissaa qularnaallisarniarumallugu.

2. Taamanut sulinnuteqarnermi sulissuteqarnerit maku ilaatinnegassapput tamatumunna:

a) qularnaarniarlugu inuiani taakkunani ilaasusut piginnaatitaaffinnik periaffisimillu, nunagisami inatsisit peqquusallu innuttaaqataasut allat naligallugit iluaqatiginnimianissaat,

b) inuiaat taakkua inuttut atugarisatigut kulturikkullu pigeritigaat, pisaasi aammalu qingaanilli ileqqu suliffegarfimil ataqqillugit inuttut atugarisatigut, aningaasagarimikkut kulturikkullu tamakrisumik piginnatitaaffeqarnissaanmi suarsaaniarnissaq, inuiani pineqartum inooqataasut illersorriarlugit nunap inuusa nunagisamillu inuigatiginni inooqataasut allat akornanni atugarisatigut aningaasagarimikkullu assiginnigissusut nungusarniarnissaanmi namminneq kissaatigisaannut inoorlataasannullu naapertuutimik.

Artikel 3

1. Nunap inuini nageqatigitaallu inuttut piginnaatitaaffinnik aammalu tunngavissisut namminersinnaatitaarneq akornarsinertaganngitsumik imaluunniit assiginnigissinertaganngitsumik iluaqutiginimimarnissaaqpp-

diskrimination af mandlige og kvindelige medlemmer af disse folk.

2. Der må ikke udøves nogen form for magt eller tvang i strid med de pågældende folks menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, herunder rettigheder i henhold til denne konvention.

Artikel 4

1. Der skal, efter behov, vedtages særlige foranstaltninger med henblik på at sikre enkelte personer blandt de pågældende folk samt deres institutioner, formuegoder, arbejde, kultur og miljø.

2. Sådanne særlige foranstaltninger må ikke være i modstrid med de pågældende folks frit udrykte ønsker.

3. Nydelsen af de generelle rettigheder, som er forbundet med statsborgerskab, må ikke begrænses på nogen måde gennem sådanne særlige foranstaltninger.

Artikel 5

1. Forbindelse med gennemførelsen af denne konventions bestemmelser:

a) skal disse folks sociale, kulturelle, religiøse og åndelige værdier og skikke anerkendes og beskyttes, og der skal tages behørigt hensyn til karakteren af de problemer, som de står over for, både som grupper og som enkeltpersoner,

b) skal integriteten af disse folks værdier, skikke og institutioner respekteres,

c) skal der under inddragelse af og i samarbejde med de berørte folk vedtages foranstaltninger med henblik på at afbøde de vanskeligheder, som disse folk møder, når de står over for nye leve- og arbejdsvilkår.

put. Isumaqatigiissummi matumani aalajangerisakkat inuiaat taakkua angutiisaannut arnataannullu atorutunnineqassapput assiginnisikshertaganngitsumik.

2. Inuiaat pineqartut taakkua inuttut piginnaatitaaffinnut tunngavissisuvullu namminersinnaatitaaffinnut, ilanngullugit isumaqatigiissut manna naapertorlugu piginnaatitaaffit, akertlusumik nakuserniarqarimiluunniit pinngitsaallimartogassanngilaq.

Artikel 4

1. Inuiaat pineqartut akornanni inuimik ataasakkakaanik tamakkuvalu suliffegarfimik, pigisatigut pissarsaasaannik, suliffimik, kulturikkut atugarisaannik avatangisigisaannillu isumannaaallisaaq sinertarlugu ihuusissamik immikkut itumik, pisariqartisineq mallilugu, akuersissuteqartogartassaaq.

2. Imnikkut itumik ihuusqarnerit taama itut inuiaat pineqartut kissaatigisatut ammasumik saqqummissaannut akertlussanngillat.

3. Tamanut piginnaatitaaffinnik, naalagaaffimmi innuttaassuseqarnermut atuunmassuteqartumik, atuneq immikkut itumik taamartut ihuusqarneritigut annikilliternequnngissaanassaaq.

Artikel 5

Isumaqatigiissummi matumani aalajangerisakkamik naammassimimiarnermut atavillugun:

a) inuiaat taakkua inuttut, kulturikkut, upperisakkut atugarisaat amersakkut nalilutaaat ileqquilu akuersaarnegartullu illersorneqassapput, aammalu ajornartorsuutit, inooqatigikkutuutaat inuttullu ataasakkatut atugassarsaasa pissuserisat pingaartilluinnarneqartassapput,

b) inuiaat taakkua nalilutaaata, ileqquisa suliffegarfisalu immigisarigaarnerat ataqqineqassaaq,

c) inuianmik akornegartumik ilanngussigartullugu sulleqatiginimimillu ihuusissamik akuersissuutiginittogartassaaq tamatumunna inuiaat taakkua inuuniamikkut sulinnikkullu nutaanik atugassaqalerneranni ajornartorsuutiginissaaq pinngitsoorimiarumallugit.

1. Ved gennemførelserne af bestemmelsen i denne konvention, skal regeringerne:

a) konsultere de pågældende folk, gennem passende procedurer og særlig gennem deres repræsentative institutioner, når man overvejer lovgivningsmæssige eller administrative foranstaltninger, der kan berøre dem direkte,

b) gennemføre foranstaltninger, der sikrer, at disse folk frit kan deltage – i mindst samme omfang som andre sektorer i befolkningen – på alle niveauer i beslutningsprocessen i administrative, folkevalgte og andre organer, der er ansvarlige for politikker og programmer, der vedrører dem,

c) gennemføre foranstaltninger for fuld udvikling af disse folks egne institutioner og initiativer og, hvor det er hensigtsmæssigt, stille de nødvendige ressourcer til rådighed til dette formål.

2. Konsultationer, der gennemføres i forbindelse med gennemførelsen af denne konvention, skal finde sted i god tro og i en form, der er afpasset omstændighederne, med den målsætning at opnå enighed om eller samtykke til de foreslåede foranstaltninger.

Artikel 7

1. De pågældende folk skal have ret til at fastsætte deres egne prioriteringer i forbindelse med udviklingsprocessen, i det omfang den berører deres liv, tro, institutioner og åndelig velfærd og de landområder, som de besidder eller på anden måde anvender, og til at udøve kontrol, i videst muligt omfang, over deres egen økonomiske, sociale og kulturelle udvikling. Desuden skal de deltage i formulering, gennemførelse og evaluering af planer og programmer vedrørende national og regional udvikling, der kan berøre dem direkte.

1. Isumagatigiissummi matumani aalajngersaamik naammassiniinarnerni nalaktersuit:

a) inuiaat pingartut sinnersior tassavaat periaatit naleqquittut aqutugalugit pingartumillu malunnaatitittut suliffeqarfigisaat aqutugalugit, inatsisitugit imaluunniit pisortaafiginnikkut iluussaanik inuiamnik toqgarlugit atuusinnaasunik aalajangitfiginnimartogassalluglu,

b) iluuseqartassapput, inuiaat taakkua qilersorsimannegitsunik pegataasinnaasannut innuutaasuni immikkoortortat allar assigilhinnaarlugit – pisortaafiginnikkut aqutsiveqarfinni, inuit qinigaatut allannu aqutsiveqarfinni naalaktersuinnikkut periaasinnut ingerlannakkannallu, inuiannu pingartuunut tunggassutlinni, akissusaafiginnittuni,

c) inuiaat taakkua namminneq suliffeqarfit, minnik sulinuutiminnillu tamakkisunik ineriartortitsinissaat pillugu iluuseqartassapput aammalu, naleqquittuusorinarlilugu, sinnersannut tamakkununga isumalluutissaatigut pisariagartinneqartuunik atugassitassapput.

2. Isumasuinerit, isumagatigiissumnik matuminniga nammassiniinarnernut atarlilugit pisussat ajortussarsiorfuumnegitsumik pisassapput iluslernerqartassalluillu pissusisunut naleqquittuumnegitsakkamik, sinnersuutaasut iluussaat pillugit isumagatigiinmissaq inuunniit isumagataallumi akuersaarinnimissaq sinnersifugalugu.

Artikel 7

1. Inuiaat pingartut taakku ineriartortitsinernut atsummik pisariagartitsinerit naapertorlugu aalajangersaasinnassannut piginnaatitassapput, inooriaatsinninnut, upperisaminut, suliffeqarfinninnillu anersaakkullu atugart saminnut sunnuutaasussannut aammalu nunatigut pigisaminut imaluunniit allatut iliornikkut akukkaminut kiissalu, pingaarnerusumik namminneq aningaasagarinnarnerninnit, inuit atugartitsatigut kulturikkullu ineriartortitsinerninnik, nakuutiginimissannut naapertuutunik Tamakkua saniatigut nunagisami namminerni immikkoortukkuutaanilu ineriartortitsineq, inuiamnik taakkununga toqqaannar-

2. Forbedning af arbejds- og levevilkår og af sundheds- og uddannelsesniveauet for de pågældende folk skal – med inddragelse af og i samarbejde med dem – have en høj prioritet i planer for generel økonomisk udvikling i de områder, de bor i. Særlige projekter for udvikling af de pågældende områder skal udformes på en sådan måde, at de fremmer en sådan forbedning.

3. Regeringerne skal sikre, at der, hvor det er hensigtsmæssigt, gennemføres undersøgelser, i samarbejde med de pågældende folk, med henblik på at vurdere de sociale, åndelige, kulturelle og miljømæssige konsekvenser for dem af planlagte udviklingsaktiviteter. Resultaterne af disse undersøgelser skal betragtes som grundlæggende kriterier for gennemførelsen af disse aktiviteter.

4. Regeringerne skal, i samarbejde med de pågældende folk, træffe foranstaltninger med henblik på at beskytte og bevare miljøet i de områder, de bor i.

Artikel 8

1. Ved anvendelse af nationale love og forskrifter over for de berørte folk skal der tages behørigt hensyn til deres sædvaner og sædvanerlige regler.

2. Disse folk skal have ret til at bevare egne sædvaner og institutioner, hvor disse ikke er i strid med grundlæggende rettigheder, som defineret i det nationale retssystem, og med internationalt anerkendte menneskerettigheder. Der skal oprettes procedurer, i det omfang det er nødvendigt, med henblik på at løse konflikter, som måtte opstå i forbindelse med anvendelsen af dette princip.

3. Anvendelsen af denne artikels stk. 1 og 2 skal ikke hindre medlemmer af disse folk i at udøve rettigheder, som alle borgere har og i at påtage sig de dertil svarende pligter.

tumik atuusinnaasoq, pillugu pilersaarutisamik naleqquitasannik oqaaertallinerni, naammassiniinerni nalihiffiginimissannilu pegataasassapput.

2. Inuiannut pingartuunut sulinikkut inuuniarikkullu atugarisamik aammalu pegqinnissap tungaatigut ilhinnaaritaanikkullu qullassisutisunik pitsannogsannaq – pingartut ilaaitinneqarterisigut sul eqataaitnerisigullu – pingartut illuunnaarpegassaaq sumiiffinni naleqgarfigisaanni nalinginnaasuumik aningaasagarinnikkut ineriartortitsinernut pilersaarutini. Sumiiffit pingartut ineriartortimissannut immikkut itumik pilersaarutit iluslernerneqartassapput taannatut pitsannogsannissannut suarsaataasasamik.

3. Naalaktersuisit qularnaasavaat, naleqquittuusorinarlilugu inuiamni ineriartortitsinikkut sulinuutegafiginierneqartuni atugart, anersaakut piorsarsimassutikkullu atugart, set nalihiffiginiarlugit inuit pingartut sul eqatiginerisigut misissusogartarinnissaa. Taamatut misissuineri angusat sulinuutitut tamakkununga pingaarutimimik tungavissakut naatsorsuunneqassapput.

4. Naalaktersuisit inuiaat pingartut sul eqatigalugit iluussaanik aalajangersaasapput inuiaat taakua naleqqaanni avatangisigisamik ilersuinarinnissaq allaannguutaalivimissartu sinertaralugit.

Artikel 8

1. Nunagisap inatsisaanik pegquussusaanillu nunap inuunni atorneqartuunut akortitsinikkut ileqgorisaat aammalu ileqgorisaatit tungavialugit malittarisassaat ersoqgissumik pingaartinneqassapput.

2. Inuiaat taakkua ileqgorisaminimik suliffeqarfinninnillu, tamakku tungavivusumik piginnaatitaffinnut, nunagisami eqqartuusissarnerni periaatsini nassuinerqartutut aammalu nunatit tamalaat akuersaaktut inuttut piginnaatitaffinnut, akerluutinnagit piginnimmarinnaatitaasapput. Pisariagartitsineq naapertorlugit periaasissamik pilersatsisogassaaq, periaatsinik taassuuninnga atuineritut akarliluglu akertlissutaalersussat aaqqivigineqartarinnissat sinertaralugu.

3. Artikellimi tassani imm. 1-imik 2-millu atuineq inuiamni taakkunani ilaasortaasut piginnaatitaffinnik, innuutaasut tamarnimik pigisaannik aammalu taakkununnunga naapertuutit-

mik pisussaafeqarfigisaanmik ingerlassimissaannut akornuutaassanngillat.

Artikel 9

1. I det omfang, det er foreneligt med det nationale retssystem og internationalt anerkendte menneskerettigheder, skal de metoder, der sædvanemæssigt praktiseres af de pågældende folk med hensyn til sanktioner mod lovovertrædelser begået af deres medlemmer, respekteres.

2. Disse folks sædvaner med hensyn til straffesager, skal tages i betragtning af de myndigheder og domstole, der behandler sådanne sager.

Artikel 10

1. Når medlemmer af disse folk idømmes en straf i henhold til den generelle lovgivning, skal der tages hensyn til deres økonomiske, sociale og kulturelle karakteristika.

2. Andre straffemetoder end fængselsstraf bør foretrækkes.

Artikel 11

Krav om, at medlemmer af de pågældende folk skal udføre tvungne personlige tjenesteydelser i nogen form, uanset om der sker betaling herfor eller ej, skal forbydes og gøres strafbart i henhold til gældende lov, undtagen i de tilfælde, hvor noget sådant er fastsat ved lov for alle borgere.

Artikel 12

De pågældende folk skal sikres mod misbrug af deres rettigheder og skal kunne anlægge retssag, enten individuelt eller gennem deres repræsentative organer, med henblik på en effektiv beskyttelse af disse rettigheder. Der skal træffes foranstaltninger med henblik på at sikre, at medlemmer af disse folk kan forstå og selv blive forstået i forbindelse med sådanne retssager, om nødvendigt gennem tilvejebringelse af tolkning eller på anden effektiv måde.

mik pisussaafeqarfigisaanmik ingerlassimissaannut akornuutaassanngillat.

Artikel 9

1. Nunagisami eqqartuussisarrikkut periaasinut aammalu nunat tamalaat akuerisaattut inuttut piginnaattaaffimmut naapertuuppat periaasit inuianit pineqartut ingertanngartut ataqineqassapput inuiaqatimik inatsisinkunioqutisineritut pineqaatissisarnermi.

2. Inuiaat taakkua pillaaasernerмик suliasat tungaasigut ileqgorisaat pisortanit eqqartuussivimillu suliasanik taama itunnik suharnimtusssant isiginarneqartassapput.

Artikel 10

1. Inuiaat tamakkua ilaannik inatsisit naliginnaasut naapertorlugit pillaaatissisoqassatillugu aningaasatigut, inuttut piorsarimassut, sikkullu atugarisaat pingaartinneqartassapput.

2. Parnaarussaanerunngitsumik allatigullipineqaatissisarisaat atornerqarnerusartaqartut.

Artikel 11

Inuiaat pineqartut ilaasa pingisaalissimunnik nammineerlutik qanorluunniit itutigit sullissinnaanmik piunnaaqaateqarnissaq, taamatut sullissineq akterneqartassagalluapataamaassanngippallunniit apeqquatainngunerteqquutaassaq inatsisillu atuuttut naapertorlugit pillaaatissisuutaasinnaatitaassalluni, taamaallaat taamaartutigit inatsisini immutaasnut tamannut akuuttuni aalajangersaasoqartimatillugu pinnaani.

Artikel 12

Inuiaat pineqartut piginnaattaaffimminnik atornerunnginnissaat isumannaaalissavigisaasaq aammalu eqqartuussivitsigit suliasisiiinnaassapput, akaasiakkaarlutik suliasis sagaluarunik imalunniit atavengarfigisaat aqutigissegaluaruniklik, piginnaattaaffimminnik sunnivitimmik ilersuinarinissaat sinneraralugu. Iluuseqartogartassaq qularnaarniarlugu inuianni tamakkunani ilaasortaat tamamatut eqqartuussivulteruussinerit atarillugipaaissinninnaanissaat nammineerlu paasitqarsinnaanissaat, pisartaqassappat oqulutis-

mik pisussaafeqarfigisaanmik ingerlassimissaannut akornuutaassanngillat.

Kapitel II

Landområder

Artikel 13

1. I forbindelse med anvendelsen af bestemmelserne i dette kapitel i konventionen skal regeringerne respektere den særlige betydning for de pågældende folks kultur og åndelige værdier af deres forhold til de landområder og/eller territorier, som de besidder eller på anden måde udnytter, og især de kollektive aspekter af dette forhold.

2. Anvendelsen af udtrykket »landområder« i artikel 15 og 16 omfatter begrebet »territorier«, der dækker det samlede miljø i de områder, hvor de berørte folk bor eller som de på anden måde udnytter.

Artikel 14

1. De pågældende folks ret til at eje og besidde de landområder, som de traditionelt råder over, skal anerkendes. Desuden skal der, hvor det er hensigtsmæssigt, træffes foranstaltninger med henblik på at sikre de pågældende folks ret til at udnytte landområder, der ikke udelukkende besiddes af dem, men hvortil de traditionelt har haft adgang til at skaffe sig deres udkomme og udøve traditionelle aktiviteter. Der bør i denne forbindelse særlig tages hensyn til situationen for nomadefolk og omvandrede jordbrugere.

2. Regeringerne skal tage de skridt, der er nødvendige, med henblik på at identificere de landområder, som de pågældende folk traditionelt besidder, og garantere en effektiv beskyttelse af deres ejendoms- og besiddelsesrettigheder.

3. Der skal indføres passende procedurer inden for det nationale retssystem med henblik på at afgøre krav om landområder fra de pågældende folk.

sagatissinikkut allatullunniit sunnivitimmik iluuseqarrikkut.

Kapitel II

Nunat

Artikel 13

1. Isumaqatigissuturp kapitaliani matumani aalajangersakkamik atinernerit atarillugu inuiaat pineqartut nunanut najukkaminnut aamma imalunniit oqartussaaffigisatut pigisaaminnut allatullunniit iliornikkut iluagutiginniifigisaaminut naleqqiullugu piorsarimassut-sikkut anersaakkullu naliluutaasa inuiannut taakkununnuga immikkut pingaaruteqarnerat naalakkersuut ataqissavaat, pingaarutimillu pissutsit tamakkua ataatsimoortunut tunngasortaat.

2. Artikel 15-imi aamma 16-imi oqaasimik »nunat« atinernerit pineqartut »nunat oqartussaaffigisat« piffinni inuiaat atornerqartut najugaqarfigisaanni allatullunniit iliornikkut iluagutiginniifigisaanni avatangisigisaanik tamarmiusumik matuustiviginittut.

Artikel 14

1. Inuiaat pineqartut nunamik, gangaanilli akuuffigisaanmik piginnittussaateqarnerat piginninnerallu akuerisaarneqassaq. Tamartuasaaniatigut, taamaasiornissaq naleqqiutunortarillugu, iluuseissanik aalajangersaasoqartassaq inuiaat pineqartut nunamik, pigisarimigikaluarlugit gangaanilli pisaasit malillugit iluusestissarsorfigimarlugit kisalu gangaanilli iluusestissarsorfigimarlugit ingerlatsiviginiarlugit tikissinnaasaminik iluagutiginimissaanmut piginnaateqarnerat qularnaarniarlugu. Tassunga atarillugu immikkut naatsorsuuvigineqartarraqartut inuiaat nuttartuusut aammalu nutkartutut nunalerinernik iluusestissarsut-teqartut atugarisaat.

2. Naalakkersuut pisariqartinneqartutut iluuseqarinnassapput nunat, inuianit gangaanilli pineqartut sumiiffissiarlugit, aammalu piginnittussaateqarnerisa piginnittuunissamullu pisinnaateaffisa sunnivitimmik ilersornerqarinnasaat qularnaarniarlugu.

3. Nunagisami eqqartuussisarrikkut periaasit iluani periaasannik naleqqiutunnik eqqussisoqartarraqartut inuiaat pineqartut nunat pillugit piunnaasarsaasa aalajangersiiffigisarinissaat sinneraralugu.

Artikel 15

1. De pågældende folks ret til naturressourcer i forbindelse med deres landområder skal særligt sikres. Disse rettigheder omfatter disse folks ret til at deltage i udnyttelsen, forvaltningen og bevaringen af disse ressourcer.

2. I tilfælde, hvor staten bevarer ejendomsretten til mineraler eller underjordiske ressourcer eller rettigheder til andre ressourcer i forbindelse med landområder, skal regeringerne indføre eller opretholde procedurer for konsultation af disse folk, med henblik på at fastslå, om og i hvilket omfang deres interesser vil lide skade, før de iværksætter eller tillader programmer vedrørende udforskning eller udnyttelse af sådanne ressourcer i forbindelse med deres landområder. De pågældende folk skal, hvor det er muligt, have del i udbyttet af en sådan virksomhed og skal modtage en rimelig erstatning for enhver skade, som de måtte lide som resultat af en sådan virksomhed.

Artikel 16

1. Med forbehold af de følgende stykker i denne artikel skal de pågældende folk ikke kunne fjernes fra de landområder, som de be-sidder.

2. Hvor flytning af disse folk undergivesvis findes at være nødvendig, skal en sådan flytning kun finde sted med deres frie og informerede samtykke. Hvis deres samtykke ikke kan opnås, skal en sådan flytning kun kunne finde sted efter, at der er indført passende procedurer i den nationale lovgivning og forskrifter, herunder offentlige høringer, hvor det er hensigtsmæssigt, som giver de pågældende folk mulighed for reel repræsentation.

3. Når det er muligt, skal disse folk have ret til at vende tilbage til deres traditionelle landområder, så snart grunden til flytningen ikke længere eksisterer.

4. Når en sådan tilbagevendende ikke er mulig, som fastsat ved aftale eller - såfremt en sådan

Artikel 15

1. Inuiaat pineqartut nunagisaminut atasi-mik pingortitami isumalluutissaqarsinaatitaanerit immikkut qularnarnegassaaq. Piginnaatitaaffit tamakka ilaqassapput inuiaat pineqartut isumalluutissamik tamakkuninnga iluaqutigininnermi, aqutsinnermi allanngusaali- uinnermili pegataasinaatitaamissaat.

2. Aatsitassanut imaluunniit isumalluutissanut nunap iluanersunut piginnittussaaq imaluunniit nunanut atasunik isumalluutissatigut allatigut piginnaatitaaffit naalagaaffimmit piginnarnegartillugit, inuiaat taakka ta-sunga pisinnaatitaamissaat pillugu periaasissamik aulersitilluilluunniit atorittisinnasapput, paasinartuq soqutigisat nunagisaminut ataasunik isumalluutissanik taamaattumik ujartinnermit iluaqutigininnerilluunniit al-larnegalersinnagit imaluunniit ingerlanis-saat akuerineqalersinnagu ajoquserneqartus-saassanersut taamaassappallu qanoq annertigisunik. Inuiaat pineqartut, taamaasiornis-saq ajornartinnagu, ingerlassanit iluanerullisiani pisassaqartitaassapput, ajoquserinnermili taamanut, taamanut ingerlassinnikkut piliaas-tannut, naammaginnartunik taartissinnaassalluk-nut,

Artikel 16

1. Artikelimi matumani immikkoortut tullu-uttut qanoq allanngutegartissinnaamissaat aalajangiisuullugu inuiaat pineqartut nuna-niit pigisaminuit peersinneqarsinnaassanngi-lat.

2. Allatut ajornartunik inuiaat taakku nuut-sinneqartaritaqassappata, taamanut nuutis-sineq aatsaat pisassaaq namminneq kajumissit-simihnik paasisutissinneqareertitulu akueris-nerisigut. Isumegataalluut akuersisinnegar-sinnaassanngippata taamanut nuutisrineq aal-isaat pisinnaassassaaq, nunagisami inatsisim-pequssutiniilu, ilanngullugu tamanna naleq-guttuusuorinartillugu inuiaat pineqartut aallar-titaqartigisaannik pisortanik/inuuataasunik ta-manik isumasiuinnermi, naleqqutunuk perita-sisiortoqareerangat.

3. Ajornartinnagu inuiaat taakku pisinnaat-taassapput nuutisitaanermit pissutaasut atuk-kunnaarniaripata gangaanilli nunagisaminut uterissannut.

4. Taamanut uterissaq, isumagatigisinnik-kut aalajangersagassanut imaluunniit - ta-

aftale ikke findes - gennem passende procedu- rer, skal disse folk, i alle tilfælde hvor dette er muligt, gives landområder af en kvalitet og juri- disk status, der mindst svarer til de tidligere landområdets, og som er egnede til at dække deres nuværende behov og fremtidige udvik- ling. Såfremt de berørte folk udtrykker præfe- rencer for erstatning i penge eller naturvaler, skal de have ret til en sådan erstatning med de fornødne garantier.

5. Personer, der er blevet flyttet på denne måde, skal have fuld erstatning for ethvert tab eller skade som følge heraf.

Artikel 17

1. Procedurer, som er etableret af disse folk for overdragelse af rettigheder til landarealer mellem medlemmerne af disse folk, skal re- spekteres.

2. De pågældende folk skal konsulteres ved vurdering af deres bemyndigelse til at overdra- ge deres landområder eller på anden måde overdrage deres rettigheder til nogen uden for deres eget samfund.

3. Personer, der ikke tilhører disse folk, skal forhindres i at udnytte deres sædvaner eller mangel på forståelse af lovene for at sikre sig ejendomsret, besiddelse eller udnyttelse af landområder, der tilhører disse folk.

Artikel 18

Der skal ved lov fastsættes passende sanktio- ner for ulovlig indtrængen på eller udnyttelse af de pågældende folks landområder og rege- lningerne skal træffe foranstaltninger med hen- blik på at forhindre sådanne overgreb.

Artikel 17

1. Periaatsit, inuiaat taakka ilaminut nu- nanik akuisinnaatitseminnermit tunngatillugu pilersitaat, innimigineqassapput.

2. Inuiaat pineqartut nunagisaminik alla- nut tunniussimissannut allatulluunniit ilorrik- kut piginnaatitaaffimminik inuiaqatiginngi- saminnut tunniussimissannut piginnaatissu- taasa nalilifiginnarnermi isumasiornegaq- qaartassapput.

3. Inuit, inuiannut taakkuninnga attuumas- suteqanngisut, inuiaat taakka nunagisaannik piginnittussaatitaalermissaq, piginnilermissaq imaluunniit iluaqutigininnissaq qularnarni- arluqut illeqqortisaannik imaluunniit inatsisimik paasinimngitsoornerannik iluaqutigininniar- neri akornuserneqartassapput.

Artikel 18

Inuiaat pineqartut nunagisaannut unioqqu- tisisuunik pegqarnittusuullu iserneq imaluun- niit iluaqutigininniarneq pillugit pineqartis- sissutissanik naleqqutunuk inatsisikkut aala- jangersaasogassaaq, naalakkersuusillu taama- tut pegqarnittusuunik iluuseqarnerit pinggit- soortinniarlugit iluussissanik aalajangersaas- sapput.

Nationale landbrugsprogrammer skal sikre de pågældende folk en behandling, der svarer til den, som gives andre sektorer af befolkningen med hensyn til:

- a) tilvejebringelse af yderligere landområder til disse folk, i tilfælde af at de ikke har tilstrækkelige arealer til at give dem det nødvendige til livets normale opretholdelse eller til en eventuel forøgelse af deres antal,

- b) tilvejebringelse af de nødvendige midler til at fremme udviklingen af de landområder, som disse folk allerede besidder.

Kapitel III

Ansættelse og arbejdsvilkår

Artikel 20

1. Regeringerne skal, inden for rammerne af national lovgivning og forskrifter, og i samarbejde med de pågældende folk, vedtage særlige foranstaltninger med henblik på at sikre en effektiv beskyttelse med hensyn til ansættelse og arbejdsvilkår for arbejdstagere, der tilhører disse folk, i det omfang, at de ikke er effektivt beskyttet af den lovgivning, der gælder for arbejdstagere generelt.

2. Regeringerne skal gøre alt, hvad der er muligt, for at forhindre enhver diskrimination mellem arbejdstagere, der tilhører de pågældende folk, og andre arbejdstagere, særlig med hensyn til:
a) adgang til beskæftigelse, herunder beskæftigelse som faglært, samt foranstaltninger i forbindelse med forfremmelse og advancement,

- b) lige løn for arbejde af lige værdi,
- c) lægehjælp og social bistand, sikkerhed og sundhed på arbejdet, sociale sikringsydelser, og andre ydelser knyttet til den erhvervsomæssige beskæftigelse samt boligforhold,

Nunagisami nunalerinikku ingernamakkat makkua tungasaiq inuutrasut ilaannut allannut atugassitsutaaartuunut naapertuutunikk pineqarinnissaat isumannaallisavivgissaavaat:

- a) inuiaat taakkua nalinginnaasunik imminnut inuutinnarnerninni nunaninermik naammaginatunmik annertussutinnik atugassagartitaatinnaq imaluunniit amerliartorsinnaanissaat sinunerataluq annertuursunik pissarsinnaanissaat,

- b) nunanermi inuiaat taakkua pigertigaas atorharsinnaanerninernissaat sinunerataluq atorhugut pisariqartinneqartuugut pissarsinnaanissaat.

Kapitali III

Aorfinnitaaneq sulnernerllu atugassaattit

Artikel 20

1. Naalaktersunut, nunagisami inatsisit pequssutillu killissarittisa iluanni, aammalu inuianmik pineqartunmik sulqateqarinnikkat akuerissutigaasavaat immikku itunnik inuinnerninni atugassarsaasa sunniutillimik ilersornarnissaat sinunerataluq, pingaartunmik inuiannut ilaasunut inatsisinit sulissusunut tamannut atuutunni sunniutillimik ilersornarsinnaanngikkaangata.

2. Naalaktersunut, ajornartinnagu, sulissosat inuiannut pineqartunni ilaasunut allalla akornanni assiginnagsisinerinik tamannik pineveersaartitsinnaasapput, pingaartunmik makkua tungasaiqut:

- a) suliffissarsinnaaneq, ilannugullu sulissat inuianarsinnaatut suliffissarsinnaaneq, kiisalu akorfignami qaffarsitaanissat qaffariatorfissallu tungasaiqut iluuseqnerni,
- b) assiginnmik suliaqarnermi akissarsiat nalingissaanissaat,
- c) nakorsantik kionnegarnerup isumaginninernilu kionnegarnerup, sullivymmi isumannaallisaneerup peqinnissallu, isumaginninerni isumannaallisatinnik pissartagaqarnerup allakigullu pissartagaqaritaaneerup inuussutissartuugallu suliffimmi kiisalu angerarsmaffignami atugarsannut tungassutittisigut,

- d) foreningsfrihed og frihed til at udøve alle lovlige fagforeningsaktiviteter og ret til at indgå kollektive overenskomster med arbejdsgivere eller arbejds giverorganisationer.

3. De foranstaltninger, der træffes, skal omfatte foranstaltninger med henblik på at sikre:

- a) arbejdstagere, der tilhører de pågældende folk, herunder sæsonarbejdere, løsarbejdere og vandrende arbejdstagere inden for landbruget og inden for anden beskæftigelse, samt arbejdstagere, der er beskæftiget af personer, der lejer arbejdskraft ud, nyder den beskyttelse, som i henhold til national lovgivning og praksis gives andre sådanne arbejdstagere inden for samme sektorer, og at de er fuldt oplyste om deres rettigheder i henhold til den arbejdsretlige lovgivning, og om de retsmidler, de kan påberåbe sig,

- b) at arbejdstagere, der tilhører disse folk, ikke udsættes for arbejdsvilkår, der er skadelige for deres helbred, særlig ved at de udsættes for pesticider eller andre giftige stoffer,

- c) at arbejdstagere, der tilhører disse folk, ikke udsættes for tvangsrekruttering, herunder tvangsarbejde og gealdsloveri,

- d) at mandlige og kvindelige arbejdstagere, der tilhører disse folk, har lige muligheder og nyder ligebehandling med hensyn til beskæftigelse samt beskyttelse mod seksuel chikane.

4. Particulær attention shall be paid to the establishment of adequate labour inspection bodies, hvor arbejdstagere, der tilhører de pågældende folk, påtager sig lønnet beskæftigelse, med henblik på at sikre overholdelse af bestemmelserne i dette kapitel af konventionen.

- d) peqatigiffegarnermi kiffigannissupeqartitaanerup aammalu suliaigut peqatigiffegarnermi inatsisinnut naapertuutunmik iluuseqarsinnaatitaanerup kiisalu ataqatsimoorut pilligut sulitsisunut imaluunniit sulitsisut katuffiinnut sunnaqatigissusiorsinnaatitaanerup tungasaiqut.

3. Iluussissat, aalajangersarneqartussat, makkuninnga ilqagassapput makkua qularnaarumallugut:

- a) sulissusunut, inuiannut pineqartunni ilaasunut, ilannugullugit nunalerinerequt allakullu sulinerequt iluanni ukirup ilaani aalajangersimassumi sulissorineqartartut, ullunarnarvik ilkorraasartut nutartutullu sulissuuartut, kiisalu inuuni sulissusannik atugassarsartunni sulissusunut, ilersornegarsinnaasasut, nunagisami inatsisinit periaatsillu taamartut sulissusunut allannut taakkunatulli sulialinnut ilersuinnarnaerannut naapertuutunmik, aammalu sulinerni piginnaataaiffit pillugit inatsisinnut naapertuutunmik piginnaatitaaffimminnik kiisalu inatsisittigut patsisiginarsinnaasaminnik tamakkisunmik paasitinneqartarinnissaq,
- b) sulissusunut, inuiannut pineqartunni ilaasunut, peqatissutikkut ajoqutissarsiffigninnaasannik sulinerni atugassaqartitaasannigut, pingaartunmik nunalerinerni ajoqutissartunmik aktuianerni allakigullu toqunartortalinnik avullunni suliaqartitaanerni,
- c) sulissusunut, inuiannut pineqartunni ilaasunut, pingingsaallinnikkut sulissarsariarnarneqannginnissaat, ilannugullu inuussartut pingingsaallissunmik sulissorineqannginnissaat,
- d) angutit arnallu sulissusunut, inuiannut pineqartunni ilaasunut, nalinginnmik atugassaqartitaanissat aammalu suliffegarinnikkut nalingissaanissaat kiisalu inuktuilliffignarneqarinnissannut ilersornegarinnissaat.

4. Immikku pingaartinneqassaq sumiiffignissami, inuiannut pineqartunni ilaasusunnik akissarsarsartut sulissogarfusumi, sulinerni naktuullihissusannik naleqqutunniq pilersitsinissaq isumagatigissutitup kapitaliani matunani aalajangersakkannik eqquutitsinissaq qularnaarumallugut.

Kapitel IV

Erhvervsuddannelse, håndværk og landbrugsindustri

Artikel 21

Medlemmer af de pågældende folk skal nyde mindst samme muligheder som andre borgere har med hensyn til erhvervsfaglig uddannelse.

Artikel 22

1. Der skal træffes foranstaltninger med henblik på at fremme den frivillige deltagelse fra medlemmer af de pågældende folk i generelle erhvervsuddannelsesprogrammer.

2. I tilfælde af at eksisterende erhvervsuddannelsesprogrammer af generel karakter ikke opfylder de særlige behov hos de pågældende folk, skal regeringerne, under disse folks medvirken, sikre, at der tilvejebringes særlige uddannelsesprogrammer og faciliteter.

3. Alle særlige uddannelsesprogrammer skal tage udgangspunkt i det økonomiske klima, sociale og kulturelle forhold, og de praktiske behov hos de pågældende folk. Alle undersøgelse, der gennemføres i denne forbindelse, skal gennemføres i samarbejde med disse folk, der skal konsulteres vedrørende tilrettelæggelsen og gennemførelsen af sådanne programmer. Hvor det er muligt, skal disse folk gradvist overtage ansvaret for tilrettelæggelsen og gennemførelsen af sådanne særlige uddannelsesprogrammer, såfremt de beslutter dette.

Artikel 23

1. De pågældende folks håndværk, landbrugsindustri og lokale samfundsbaserede industrier samt deres naturalkøkonomi og traditionelle erhverv, som fx jagt, fiskeri, fangst og indsamling af produkter, skal anerkendes som vigtige faktorer i opretholdelsen af deres kultur og for deres økonomiske selvforsyning og udvikling. Regeringerne skal, under deltagelse af disse folk, og hvor det er hensigtsmæssigt, sikre, at disse aktiviteter styrkes og fremmes.

Kapitel IV

Inuusuttissarsuttitugut ilinnaritaa-neq, assassorneq nunalermermilu suliffissaga-neq

Artikel 21

Inuianut pineqartunut ilaasuusut inuusuttissarsuttitugut ilinnaritaa-nerup tungaigut innutaausut allatulli minnerpaamik perarfissagartaa-sapput.

Artikel 22

1. Inuusissanik aalajangerasaooqassa-q inuianut pineqartunut ilaasuusut inuusuttissarsuttitugut ilinnaritaa-nermi tamannut atuutit namminneq kajimissutsiminnik peqartaarnissaat siuarsarnarlugu.

2. Inuusuttissarsuttitugut ilinnaritaa-nermi tamannut atuutit inuiaat pineqartut immikkut itumik pisariagartitsinerannut naamassininnaatinnagit, naalakkersuisut inuianit taakkunanga peqataaffigineqartumik qulanaassavaat immikkut itumik inuusuttissarsuttitugut ilinnaritaa-nermi inuianitaa-nermi allatigullu atugassa-qartitaannissat.

3. Immikkut itumik ilinnaritissinnissat tamannik tunngaveqartitaasapput aningaasagararnikkut ingerlaatsinnik, inuutit piorsarimarsutsikkullu atugarisannik, aammalu inuiaat pineqartut nalinginnaasuunik pisariagartitsinerannik. Mississuinerit tamalumunnga akasunik ingerlanneqartussat tamannik ingerlanneqartassapput inuianik taakkuninnga sulleqatigininnikkut, ingerlanmiakkaat taama itut pillugit aaqgissuunnissaanni naamassiniaarnissar-nilu isummasiorneqartartussannik. Ajoornartinnagu inuiaat tamakku immikkut itumik ilinnaritaa-nermi aagissuunneqartartarnerinik ingerlanneqartarnerinilu tigusiartuuarinneqassapput, tamanna pillugu aalajangissappata.

Artikel 23

1. Inuiaat pineqartut assassornerat, nunaler-nikkut tunissassiorsinnaanerit aammalu naju-geqatigikkutuutaani tunissassiorsinnaanerit ki-salu inuusuttissartugut pilorsorsinnaanerit aam-malu qangaanilli inuusuttissarsuutaat s.ass. aal-laaniarneq, aalisarneq, piniarneq pillassanilu kaatersarneq, piorsarsinassutsiminnik atas-siinarnissaanni aammalu aningassarsior-nikkut imminnut pilorsorsinnaanerit inerartorn-e-rallu pingaarullit akuersaarneqassapput.

2. Efter anmodning fra de pågældende folk, skal der stilles passende teknisk og økonomisk bistand til rådighed, i alle tilfælde, hvor det er muligt, under hensyntagen til disse folks traditionelle teknologier og kulturelle karakteristika, samt betydningen af en bæredygtig og retfærdig udvikling.

Kapitel V

Sociale sikring og sundhed

Artikel 24

Sociale sikringsordninger skal gradvist udvikles til at omfatte de pågældende folk og skal finde anvendelse uden diskrimination over for dem.

Artikel 25

1. Regeringerne skal sikre, at der stilles et passende sundhedsvæsen til rådighed for de pågældende folk, eller skal stille ressourcer til rådighed, der sætter dem i stand til selv at udforme og præstere sådanne tjenesteydelser under eget ansvar og kontrol, således at de kan nyde godt af den højest mulige opnåelige standard for fysisk og mental sundhed.

2. Sundhedsvæsenet skal i højst mulig grad være baseret i de lokale samfund. Disse tjenesteydelser skal planlægges og administreres i samarbejde med de pågældende folk og tage hensyn til deres økonomiske, geografiske, sociale og kulturelle forhold samt deres traditionelle forbyggende foranstaltninger, helbredelsesmetoder og medicinprodukter.

3. Sundhedsvæsenet skal give præference til uddannelse og beskæftigelse af lokale sundhedsarbejdere og fokusere på den primære sundhedsfjeneste samtidig med at der opret-holdes tæt kontakt med andre niveauer inden for sundhedsvæsenet.

Naalakkersuisut inuiannik taakkuninnga sulleqatigininnikkut, aammalu tamanna naleqguttuorinartillugu, taamatut sulissuteqarnerit nakussassartassavaat siuarsarnarlugulu.

2. Inuianut pineqartunut kissaaqeqarfigine-qarneq malillugu teknikkut aningaasatigullu naleqguttumik atugassisoqartassaaq, pisum ta-manni taamaasiornissaq ajoornartinnagu, inuiaat taakkua qangaanilli perlaasaat piorsarsinmas-sutsikkullu atugarisaat, kiisalu isumannaasu-mik naapertuulluarnumilu inerartortitaans-saat pingaartillugu.

Kapitali V

Isumaginnimnermi isumannaallissarneq peqginnissarlilu

Artikel 24

Isumaginnimnermi isumannaallissannikkut aagqissuussinerit annertusiartuuaritassapput inuiaat pineqartut ilaainneqartussanngortugit taakkuninngalu akortinneqartassapput assi-gilnngistsinertaqanngitsumik.

Artikel 25

1. Naalakkersuisut qularnaassavaat inuian-nut pineqartunut peqginnissaqarfinnik naleq-quttumik atugassa-qartitsinnisaaq, imaluunniit taamatumani sulissusartugut atugassissapput, namminnerlutik aagqissuussiffigisinaaasan-nik aammalu namminneq akissusaaffigisarin-nik nakruvgisannimilu sulissarsinnaanngortu-git, taamaasilluni sapinngisannik pitsaanerpaa-mik immikkut tarmikkullu peqgissuueqarnissaq angunarlugu suliniuteqarfigisaasaannik.

2. Peqginnissaqarfik inuiaqatigininnik ta-malumunnga atuisannik tunngaveqartilluinnar-e-gassaaq. Sulississinerit pineqartut inuiaat taakku sulleqatigalugit pilorsarsiorsiorneqartutillu aqunneqassapput tamatumanni aamma ani-ngaasagarinnarnerit, nunap agorneqarnerati-gisalu napparsaalineritaasit, peqgissaa-riataasit nakorsaatigullu pillarisinnaasaat pingaartin-neqassapput.

3. Peqginnissaqartup najugartisami peqginnissakkut sulissusanik ilinnaritissisaaq suliffissagartitsinissarlut salluutissavai peqginnissakkullu sullissineq peqginnissaqartup iluani allatigut atugaveqarfigartuarnissaq ilanngullu-gu pingaartissallugu.

4. Tilvejrbringelse af sådanne tjenesteydelser inden for sundhedsvæsenet skal koordineres med andre sociale, økonomiske og kulturelle foranstaltninger i landet.

Kapitel VI

Uddannelse og kommunikationsmidler

Artikel 26

Der skal træffes foranstaltninger med henblik på at sikre, at medlemmer af de pågældende folk har mulighed for at opnå uddannelse på alle niveauer, i det mindste på linie med resten af det nationale samfund.

Artikel 27

1. Uddannelsesprogrammer og uddannelses-tilbud for de pågældende folk skal udvikles og gennemføres i samarbejde med dem med henblik på at imødekomme deres særlige behov, og skal omfatte deres historie, viden og teknologi, deres værdisystemer og deres øvrige sociale, økonomiske og kulturelle ønsker.

2. Den kompetente myndighed skal drage omsorg for uddannelse af medlemmerne af disse folk og deres inddragelse i formulering og gennemførelse af uddannelsesprogrammer, med henblik på en gradvis overførelse af ansvaret for gennemførelsen af disse programmer til disse folk, hvor det er hensigtsmæssigt.

3. Regeringerne skal desuden anerkende disse folks ret til at oprette deres egne uddannelsesinstitutioner og faciliteter, forudsat at sådanne institutioner opfylder minimumskravender, der er fastsat af den kompetente myndighed i samarbejde med disse folk. Der skal stilles passende ressourcer til rådighed til dette formål.

Artikel 28

1. De pågældende folks børn skal, hvor det er praktisk muligt, lære at læse og skrive på deres eget oprindelige sprog eller det sprog, der mest

4. Peqinnissagartup iluani taamanut suuisussarsiorraneg nunagisami isumaginniklut, aningassagartarnikkut piorsarsimasutsikkullu ihuutsinut allannut atagatigissarneqartassaaq.

Kapitel VI

Ilmiiarittaneq atavegatigimikkullu atortut

Artikel 26

Iluusissanik aalajangersaasogassaaq innuissannut pineqartunut ilaasuusut qanorluumitt qaffassisutillimik minnerpaamilu nunagisami innuttaaqataasuut nallersuuttumik ilmiiartaanissannut perarfissagartitaanissaaq qularnaarmullu.

Artikel 27

1. Ilmiiagartitsissarneit aammalu ilmiiarinnut pineqartunut ilmiiartaanikkut negerortitaasut inerrortinneqartullu naammassiarnaqartassapput taakkuninnga sulseqatiginimikkut tamatumuuna immikkut pisariqartitsinerat naammassinigarsinnaaqullugu, tamatumani ilaatinneqassapput oqaluttarsaanerat, ilisimariigaat teknologinlu, nalilitaanut innuttullu atugarisaannut allannut tunngasut, aningassagartarnikkut piorsarsimasutsikkullu kissaatigisaa.

2. Pisortat oqartussaausut isumagissavaat ilmiiarinnut taakkuninnga ilaasut ilmiiartaanissaa aammalu ilmiiarittisinernut najoqutassanit oqaasitit atortutit sulharrinneqataallu ilu ingerlatseqataanissaa tamakkua naammassinariissaanut akisussaausseqarnermik naleqquttuusorinartutitugit tigusiaruutaanissaaq sunertalu.

3. Naalakkersuisut tamatumaa saniatigut atursassavaat iluuaat taakkua ilmiiarinnit namminerisamimik atortussanillu pilarsissinnaanissaaq, ilmiiariffit taanna itut pisortat oqartussaausut iluuaat pineqartut sulseqatigullu minnerpaamik pitsaassusissartitaannut naapertuussappata. Siunertannut tamakkuunnga atugassanik naleqquttunik sulissuseqartissogassaaq.

Artikel 28

1. Iluuaat pineqartut qitornaat, tamanna ajornartinnagu, namminneq innunguutsimimik ogaasimik imaluunniit oqaasimik atava-

almindeliget anvendes af den gruppe, som de tilhører. Såfremt dette ikke er muligt, skal de kompetente myndigheder konsultere disse folk med henblik på at vedtage foranstaltninger for at opfylde denne målsætning.

2. Der skal træffes foranstaltninger med henblik på at sikre, at disse folk opnår mulighed for at kunne udrykke sig flydende på det nationale sprog eller et af landets officielle sprog.

3. Der skal træffes foranstaltninger med henblik på at bevare og fremme udvikling og anvendelse af de pågældende oprindelige folks sprog.

Artikel 29

Det skal være et mål for undervisning af disse folk at bibringe dem generel viden og færdigheder, som vil hjælpe de pågældende folks børn til at deltage fuldt ud og på lige fod både inden for deres eget samfund og inden for det nationale samfund.

Artikel 30

1. Regeringerne skal vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med de pågældende folks traditioner og kulturer med henblik på at give dem kendskab til deres rettigheder og forpligtelser, særlig med hensyn til arbejde, økonomiske muligheder, uddannelse og sundheds spørgsmål, social velfærd og deres rettigheder i henhold til denne konvention.

2. Såfremt det er nødvendigt, skal dette ske ved hjælp af skriftlige oversættelser og gennem anvendelse af massekommunikationsmidler på de pågældende folks sprog.

Artikel 31

Der skal træffes uddannelsesforanstaltninger blandt alle grupper i det nationale samfund, og særlig blandt dem, der er i den mest direkte kontakt med de berørte folk, med henblik på at fremme fordomme, som måtte findes over for disse folk. Med henblik herpå bør man bestræbe sig på at sikre, at historiebøger og andet under-

gartigisannii nalinginnaanerpaamik atornerqartunik, atursinnaalermissaaq allassinalelernissarlul ilimnissavaat. Tamanna ajornassappat, pisortat oqartussaausut iluuaanikk taakkuninnga isumassissapput anguniakkamik tamatuminnga naammassinimiiarnissannut sulitnuissanik aalajangersaanissaaq siunertaralugun.

2. Iluuaat taakkua nunagisami oqaasimik imaluunniit nunami oqaasit akuerissaut atortut ilaannik akunnatortatik atuisinnaalernissaaq qularnaarmarlugu ihuussisannik aalajangersaasogassaaq.

3. Iluuaat nageuqatigittit pineqartut oqaasimik piimmarittississaaq siunertaralugit kilsalu atuinissaaq siunertaralugit ihuussisannik aalajangersaasogassaaq.

Artikel 29

Iluuaat taakku atuartitaaneranni anguniarneqassaaq tamani ilisimasaqalersinnissaaq aammalu piginnaangorsarinnissaaq, kinguaasaaq ilmiiagatigisamik akornanni nunagatimillu iluuaani tamakkiisumik naligitvaallutik peqatassinnaangogqullugit.

Artikel 30

1. Iluuaat pineqartut kingornutakkatut ileqqutoqaannut kulturarsunullu naapertuutimik sulitnuissaaq naalakkersuisut akuerissuutitigisassavaat piginnaataaffimminnut pisussaaffiminnullu ilisimantlersinnarlugit, pingaartumik sulinerup, aningassarsiorsinnaanerup, ilmiiartaanerup peqinnissanullu tunngasutit apeqqutit, inuttut atugarissaanerup aammalu isumagatigiissunmut matumunnga naleqqiullugu piginnaataaffimminnut tunngasutit.

2. Pisariagassappat, tamanna pissaaq allaganngortlugit nuutsikkat atortortalugit aammalu tusagassuisarfitt iluuaat pineqartut oqaasimik aallakæatitsiviusinnaasut aqquitalugit.

Artikel 31

Nunagisami iluuaqatiginimi kikkulluunniit, pingaartumillu iluuaannut atornerqartunut toqqaannartumik atassutegarnerpaat, ilmiiartaanissaaq pillugu sulitnuiveqartogassaaq, tamatumuuna iluuaannut taakkuninnga isummat pigiluvinnakkat nungutinneqarinnissaaq siunertaralugu. Taamaasiorinnissami qularnaarmartaria-

visningsmateriale giver et retfærdigt, korrekt og informativt billede af disse folks samfund og kulturer.

Kapitel VIII

Kontakter og samarbejde over landegrænser

Artikel 32

Regeringerne skal træffe passende foranstaltninger, herunder ved hjælp af internationale aftaler, med henblik på at fremme kontakter og samarbejde mellem oprindelige folk og stammefolk hen over landegrænserne, herunder aktiviteter på det økonomiske, sociale, kulturelle, åndelige og miljømæssige område.

Kapitel VIII

Administration

Artikel 33

1. Den regeringsmyndighed, der er ansvarlig for de spørgsmål, der er omfattet af denne konvention, skal sikre, at der findes organer og andre passende mekanismer med henblik på administration af de programmer, der berører de pågældende folk, og skal sikre, at de har de nødvendige midler til på passende måde at gennemføre de opgaver, som de pålægges.

2. Disse programmer skal omfatte:

- planlægning, koordinering, gennemførelse og evaluering i samarbejde med de pågældende folk af de foranstaltninger, der omhandles i denne konvention,
- forslag vedrørende lovgivning og andre foranstaltninger til de kompetente myndigheder og kontrol med gennemførelsen af de truffe foranstaltninger i samarbejde med de pågældende folk.

Kapitel IX

Almindelige bestemmelser

Artikel 34

Arten og omfanget af foranstaltninger, der skal træffes med henblik på at gennemføre den-

garpoq atukkat oqalutuarisaneermit tunngassutillit atuarittissusissallu allat inuiaqatigiinnik kulturiamillu naapertuulluarmik eqqortumik paasisutissiisumillu takuttississat

Kapitali VII

Nunagisap avataamittumut atkaveqarneq sulfeqateqarneerlu

Artikel 32

Naalaktersuisut suliniutinik nalequtututik ilanngullugu nunanut allanut isumagatigiissutit akumikkut, aalajangersaassapput nunap inuusa aannaa naggueqatigit nunap killeqanik akimortlugit atkaveqatigiinnissasaa sulfeqatigiinnissasasalu siuarsarnarissaat, aamma anngasaqarnarikkut, inuttut atugarisatigut, piorsarimassutsikkut, anersaakkut pinggoritamilu avatangiisigisatigut, sinuutaralugu.

Kapitali VIII

Aqutsineq

Artikel 33

1. Naalaktersuisumi oqartussasaut, apeqqutit isumagatigiissummi matumani pineqartumut aktsussaafigimittut qularnaassavali ingerlanniakkat, inuiaannik pineqartumik atiusaat, aqumniarissaanut sulstussaanik allannilu atorussaanik pissaqarnissaa, qularnaassavallu taakkua pisariqartitamiinnik sakkussaqarnissaat imminnut sulhassarittasunik naammasinnimiarissamut.

2. Ingerlanniakkat tamakku ilagassapput:

- suliniutinik isumagatigiissummi matumani eqqartoneqartumik inuiaat pineqartut sulfeqatigalugit pilersaarutisoreq, ataqatigissaarineq, ingerlatsineq nalhiisarnerlu,
- inatsisnut allatigullu suliniutissanut tunngasutitugit pisortanut oqaaassisagartumut sunnersuuteqarneq aammalu suliniutissatut aalajangeritikanik ingerlatsinermik inuiaat pineqartut sulfeqatigalugit nakkutiginnineq.

Kapitali IX

Aalajangersakkat nalinginnaasut

Artikel 34

Suliniuti, isumagatigiissummi matuminnu naammasinnimiarissaq sinuutaralugu

ne konvention, skal fastsættes på fleksibel måde under hensyntagen til de særlige forhold, der gælder i det enkelte land.

Artikel 35

Avendelsen af bestemmelserne i denne konvention skal ikke præjudicere de rettingheder og goder, som de pågældende folk måtte nyde i henhold til andre konventioner og henstillinger, internationale instrumenter, traktater, national lovgivning, retspraksis, sædvaner eller aftaler.

Kapitel X

Afsluttende bestemmelser

Artikel 36

Denne konvention reviderer konventionen om stamme- og stammeligende befolkninger, 1957.

Artikel 37

De officielle ratifikationer af denne konvention skal sendes til Det Internationale Arbejdsbureau's generaldirektør til registrering.

Artikel 38

1. Denne konvention er kun bindende for de medlemmer af Den Internationale Arbejdsorganisation, hvis ratifikationer er blevet registreret hos generaldirektøren.

2. Den træder i kraft et år efter den dato, da to medlemsstaters ratifikation er blevet registreret hos generaldirektøren.

3. Derefter træder konventionen i kraft for enhver medlemsstat et år efter, at dens ratifikation er blevet registreret.

aalajangersarneqartussat, suussusii amnertussasallu sapinngisamik eqaatsumik pissusit immikkut itut, nunani atasiakkaani atuuttut, siangalugit aalajangersarneqassapput.

Artikel 35

Isumagatigiissummi matumani aalajangersakkamik atumnerup inuiaat pineqartut naalagaaffit isumagatigiissutaat allat, inassutigiissaat, nunat tamalaat najoqutassaat, aalajangersaaqatigiissutaat, nunagissami inatsisit, eqqartuussisarnermi periaatsit, illeqquusut isumagatigiissutilluunnit naapertortugit pisimaattaaftisigut ajumngitsorisassatigullu iluaqatigiinniffissat akornussaanngilal.

Kapitali X

Naggasutitut aalajangersakkat

Artikel 36

Isumagatigiissutikkut matumuuna naggueqatigiisaat inuiaallu naggueqatigimmut assingusut pillugit isumagatigiissut 1957-imersoq nutarterneqarpoq.

Artikel 37

Isumagatigiissutit matuma nunani tamalaani pisortatigeoortumik atuuttussanngortiaaneri Det Internationale Arbejdsbureau'p generaldirektoriantut nalunaarsugassatut nassumneqassapput.

Artikel 38

1. Isumagatigiissut manna Den Internationale Arbejdsorganisationimi ilaasortaanut pingitsoorani aatsaat naammasiniagassanngussaaq, nunat tamalaat atoruuilerstisussutit akuerissuutaat generaldirektorimi nalunaarsorneqarceerpat.

2. Atuutihissaaq naalagaaffit ilaasortasut matluk atoruuilerstisussutit akuerissuutaasa generaldirektorimi ulloormit nalunaarsorneqarfigisaannit ukioq ataaseq qaanguppat.

3. Tamanna perceerpat isumagatigiissut naalagaaffimut ilaasortasunut tamantut atuuttilettassaaq naalagaaffit ilaasortasut atoruuilerstisussutit akuerissuutaata nalunaarsorneqarceerantit ukioq ataaseq qaangukkangaq.

1. Enhver medlemsstat, som har ratificeret denne konvention, kan opsigse den, efter 10 års forløb fra datoen for konventionens første krafttræden ved afgivelse af en erklæring, der sendes til Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektør til registrering. Opsigelsen får først virkning 1 år efter datoen for registrering.

2. Enhver medlemsstat, som har ratificeret denne konvention, og som ikke inden 1 år efter udløbet af den i stk. 1 omhandlede 10 års-periode gør brug af den i denne artikel hjemlede opsigelsesret, er bundet i yderligere 10 år og kan derefter opsigse konventionen ved udløbet af hver 10 års-periode på de i denne artikel fastsatte betingelser.

Artikel 40

1. Det Internationale Arbejdsbureaus generaldirektør skal underrette alle medlemmer af Den Internationale Arbejdsorganisation om registreringen af alle de ratifikationer og opsigelser, han modtager fra organisationens medlemmer.

2. Samtidig med at generaldirektøren underretter organisationens medlemmer om indregistreringen af ratifikation nr. 2, skal han gøre dem opmærksom på konventionens ikrafttrædelsesdato.

Artikel 41

Det Internationale Arbejdsbureaus generaldirektør skal i medfør af artikel 102 i De Forenede Nationers pagt sende udførlige oplysninger om de ratifikationer og opsigelser, han har registreret i henhold til bestemmelserne i de foranstående artikler, til De Forenede Nationers generalsekretær til registrering.

1. Naalagaaffit, isumagatigiissummik matinnuga atorvullerstsissutitut akuersissutiginnissimasut, tamarnik maammuninga atorunnarsitsisinnapput isumagatigiissutitip stullermeersumik atorvullersinnegarneranitt ulormit ukutt qullit gaangupputa nalunaarummik. Det Internationale Arbejdsbureauup generaldirektorianut nalunaarsugassatut nassissinikkut. Atorunnarsitsineq aatsaat sumiuteqalissaq nalunaarsuinerup ulluanit ukioq ataaseq gaangupput.

2. Naalagaaffit, isumagatigiissummik matinnuga atorvullerstsissutitut akuersissutiginnissimasut, tamarnik aammalu imm. 1-im eqqatornegartuut ukinnik qullinik piffissarittaasup naarcerneranitt ukioq ataaseq gaangutinnagu atorunnarsitsisinnagarnermik artikelimi matumani tunngavistamk atuungitsut stih ukinni qullini mahnnittussapput tamamalu kingorna isumagatigiissummik atorunnarsitsisinnallutik ukutt qullit naaerri tamaasa artikelimi matumani aalajjangerarnegartuutit patsissaatit tunngavigalugt.

Artikel 40

1. Det Internationale Arbejdsbureauup generaldirektoriaata Den Internationale Arbejdsorganisationimi ilaasortaasut tamassa atorvullerstsissutitut akuersissutit tamarnik nalunaarsogarnernik atorunnarsinnegarnerinilu nalunaarfignissaavai pinegartumit nalunaarutunik tigusaqariaraangani.

2. Generaldirektørup katuffimmuut ilaasortaasunut atorvullerstsissutitut akuersissummik nr. 2-mik nalunaarsuineq pillugu ilisimatissutegarnermittit pegatigitillugu ilaasortanut maluginnaqussavava ulloq isumagatigiissutit atorvullersinnegarissaa.

Artikel 41

Det Internationale Arbejdsbureauup generaldirektoriaata Naalagaaffitit Pegatigit aalajjangerasaagatigiissutaanni artikel 102 naaportolugu atorvullerstsissutit atorunnarsitsisimertillu artikelit suilinnittut naaportolugt malunaarsorsimasani pillugit paassisutissanik sukumittisunik Naalagaaffitit Pegatigitit generalsekretarinnut nassitssisaq nalunaarsugassanik.

Når Det Internationale Arbejdsbureaus Styrelsesråd måtte anse det for nødvendigt, skal det forelægge generalkonferencen en rapport om gennemførelsen af denne konvention samt overveje ønskeligheden af at sætte spørgsmålet om en hel eller delvis revision af den på konferencens dagsorden.

Artikel 43

1. Dersom konferencen vedtager en ny konvention, der helt eller delvis reviderer denne konvention, skal, medmindre andet måtte være bestemt i den nye konvention:

(a) en medlemsstats ratifikation af den nye, reviderede konvention *ipso jure* medføre øjeblikkelig opsigelse af denne konvention, nanset bestemmelserne i artikel 39, såfremt og så snart den nye, reviderede konvention træder i kraft;

(b) denne konvention ikke længere kunne ratificeres af medlemsstaterne fra den dato at regne, da den nye, reviderede konvention træder i kraft.

2. Denne konvention forbliver under alle omstændigheder i kraft i den foreliggende form og med det foreliggende indhold for de medlemsstater, som har ratificeret den, men som ikke har ratificeret den reviderede konvention.

Artikel 44

De engelske og franske gengivelser af denne konventions tekst har samme gyldighed.

Ovenstående er konventionens autentiske tekst, behørigt vedtaget af Den Internationale Arbejdsorganisationens generalkonference under dens 76. møde, der blev afholdt i Genève og erklæret afsluttet den otteogtyvende juni 1939.

Det Internationale Arbejdsbureaus Styrelsesrådiata pisartaqarsorigaangannik generalkonferencemut saqummutussissaq isumagatigiissummik matunnuga naamassininnarneq pillugu nalunaarsuianik krisalu isumagatigiissutit konferencemi tamakkiisummik ilaannakortumilluunnit nutarternegararigaarnera isumalloquwigissavava.

Artikel 43

1. Konferencemi isumagatigiissut nutaaq, isumagatigiissummik matunnuga tamakkiisummik ilaannakortumilluunnit nutarterisusoo, akuersissuteaassappat, isumagatigiissummik nutaami allatut aalajjangerisogaarsinnangipput:

a) naalagaaffitup ilaasortaasup isumagatigiissummik nutaanik atuuttussanngortissutitut akuersissuteata isumagatigiissutit matuma ingerlaannaq atorunnarsitsiaancera kingunerissaava, artikel 39-im aalajjangerisallkat apeqquataatinngatit, isumagatigiissutit nutartigaq nutaaq atuutillerpat aammalu atuutillerariarpat.

b) isumagatigiissut manna ullormiit isumagatigiissutit nutartikpat nutaap atuutilleranitt naatsorsorlugu naalagaaffimitt ilaasortanitt atuuttussanngortilugu akuersissutiginegarisinnajaannaasaq.

2. Isumagatigiissut manna qanortuunnit pisogaaraluarpat ilusilersuganarnermitt naamakkutullu imartsammut atuutinnasaq naalagaaffimmut ilaasortaasunut isumagatigiissummik iluarsaassanik atuuttussanngortissutitut akuersissutiginnigatit isumagatigiissummik matunnuga akuersissutiginnissimasunnt.

Artikel 44

Isumagatigiissutit matuma tuluttut franskinsullu allannegarneri assiginnmik atuussinnaasuseqarput.

Isumagatigiissutit suilinni taangartup ogaasertavii, Den Internationale Arbejdsorganisationinip 76-ssaanik akaatsinneersuarnerani, Genevemmi junip 28-anni 1939 pisummi, pissusissamisoortumik akuersissutiginegarupit naannmassisutullu nalunaarutigineqarlutik.

TIL BEKRÆFTELSE HERAF har vi påført vore underkrifter i dag den otteogtyvende juni 1989.

Konventionen trådte i kraft den 5. september 1991.

Danmarks ratifikationsinstrument blev deponeret den 22. februar 1996 hos generaldirektøren i ILO, og konventionen trådte i.h.t. art. 38, stk. 2 i kraft for Danmark et år efter deponeringen.

Foruden af Danmark er konventionen ratificeret af Bolivia, Colombia, Costa Rica, Guatemala, Honduras, Mexico, Norge, Paraguay og Peru.

Ved ratifikationen blev der af Danmark afgivet følgende erklæring, som redegør for ejendomsbegrebet i Grønland:

ERKLÆRING I FORBINDELSE MED RATIFIKATIONEN AF ILO-KONVENTION NR. 169 AF OPRIINDELIGE FOLK OG STAMMEFOLK I SELVSTENDIGE STATER

Vedtrørende konventionens artikel 14 ønsker den danske regering at udtale følgende:

1. I Danmark findes der kun ét indfødt folk i konvention nr. 169's betydning. Det drejer sig om den oprindelige befolkning i Grønland eller Inuit. Ved lov nr. 577 af 29. november 1978 om Grønlands Hjemmestyre er der indført et hjemmestyre for Grønland. Hjemmestyret består af en folkevalgt forsamling, Landstinget, som vælges af den fastboende befolkning i Grønland, og en politisk valgt ledelse, Landsstyret, som vælges af Landstinget. Det fremgår af den nævnte hjemmestyrelov, at Grønland udgør et særligt folkesamfund inden for det danske rige.

TAMANNNA UPPERNARSARLUGU ulinmikkut junip 28-anni 1989 atsiortupugut.

Isunmagatigiissut atuutilerpoq 5. september 1991.

Danmarkip atorutulerstissisutitut akuersisutaa ILO-mi generaldirektormi 22. februar 1996 toqgoneqarpoq, isunmagatigiissullu art.38, imm. 2 naapertorigu Danmarkimitt atuutilerpoq toqgorsereerermiitt ukup atarsip gaanginnerani.

Danmarkip sanittigtut isunmagatigiissut atuutussatut akuersisutiginegarpog Bolivia-mit, Colombiamit, Costa Ricamit, Guatemalamit, Hundorasimitt, Mexicomit, Norgemitt, Paraguyamitt Perumillu.

Atorussanngortissisutitut akuersisutegarnermi Danmark imaatunmik nalunaarqegarpog, Kalaallit Nunaanni piginnittussaaneg pillugu oqaatsimut nassuataaasunik:

NAALAGAAFINNI NAMMINERSORTUNI NUNAP INUISSA NAGGUEQATIGIAALLU PILLUGIT ILO-MI ISUMAQATIGIISSUMMIK NR.169-IMIK ATUUTTUSSANNGORTISSISUTITUT AKUERSISSUTTEQARNERMUT ATATILLUGU NALUNAAARUT

Isunmagatigiissummi artikel 14 pillugu Danmarkimi naalakkersuisut imaatunmik oqaasqegatqarnusupput:

1. Inuiaat isunmagatigiissummi nr.169-imi pineqartut Danmarkimi innuttaassuqegartut ataasiupput. Pineqartut tassaaipput Kalaallit Nunaata inuit imaluunniit Inuit. Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat pillugit inatsisiklut nr. 577, 29. november 1978-imeersuklut Kalaallit Nunaanni namminersornerneq atuutilerpoq. Namminersornerullutik Oqartussat tassaaipput inuit qinigaatut ataasimittat, Inatsisartut, immutaasunitt Kalaallit Nunaanni najugagavissunitt qinerneqartut, aammalu naalakkersuinikkut aqutsissusartut qinikkart, Naalakkersuisut, Inatsisartunitt qinerneqartut. Namminersornerullutik Oqartussat pillugit inatsimmi taaneqartumit allassimavoq Kalaallit Nunaat immikkut iminngatigiffiusoq danskit naalagaaffrata iluani.

2. Ved lov nr. 577 af 29. november 1978 om Grønlands Hjemmestyre er der åbnet mulighed for, at lovgivningskompetencen og administrationen på en lang række retsområder kan overgå til det grønlandske hjemmestyre. Der er efterfølgende ved aftaler mellem den danske regering og det grønlandske hjemmestyre sket overførelse af lovgivningskompetence og administration på bl.a. en række af de områder, som er omfattet af den foreliggende konvention.

3. Der har på intet tidspunkt været mulighed for at opnå ejendomsret til jord i Grønland, hverken for fysiske eller juridiske personer.

4. Ejendomsretten til jord i Grønland er ordnet på en helt særlig måde, som er traditionelt bestemt. De forskellige retlige og faktiske beføjelser, som samlet udgør ejendomsretten, er delt mellem staten, Grønlands Hjemmestyre og de enkelte grønlandere. Udgangspunktet er, at det offentlige – staten – har ejendomsretten til Grønlands jord som sådan. Den daglige bestemmelsesret over jorden i Grønland er imidlertid hos Grønlands Hjemmestyre, som bl.a. har kompetencen til at træffe afgørelse om tildelelse af brugsret til jord. Grønlandere, som får tildelt en brugsret over jord i Grønland, har ret til at opføre bygninger på det tildelte areal. Bygningerne kan i givet fald pantsættes, ligesom de med Hjemmestyrets tilladelse kan overdrages sammen med brugsretten til den jord, de ligger på.

2. Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat pillugit inatsisiklut nr. 577, 29. november 1978-imeersuklut ammaaneqarpoq inatsisilforsinnaatitaanerup aammalu inatsimitt tunngassutillimmi aralissuarni aqutsinnerup Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussantit tiguneqarsinnaalerterat. Malitsigisaanik danskir naalakkersuisuisa Kalaallit Nunaannilu Namminersornerullutik Oqartussat isunmagatigiissutiornerisigtut inatsisilforsinnaatitaaneq aammalu sulhassaqarfit arlallic, isunmagatigiissummi matumanni pineqartut, tiguneqarput.

3. Sukkullunumitt periarfissisoqarsimannigilæg Kalaallit Nunaanni nunamik piginnittussaarertup anguneqarsimasaanut, tassa Kalaallit Nunaannut namminermtut allanullunumitt.

4. Kalaallit Nunaanni nunamik piginnittussaatitaaneq immikkut illuinartunmik, gangaanilli ileqquusut naapertorigut aalajanganik-kamik, aaqgissussavaoq. Inatsisit naapertorigut piginnaatitaaffit assiginnigtut pisinnaatitaaffivillu ataatimut piginnittussassuqegarnersut, avtaarput naalagaaffit, Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat Kalaallillu ataasiakkaat akornanni. Tunngavariatut – naalagaaffit – Kalaallit Nunaanni nunamut piginnittussassuqarpoq. Kisarnamit Kalaallit Nunaanni nunamut nalilinginaasunikk aalajangiiffiginnaatitaaneq Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussanippog, taakku ilaigtut piginnaatitaannata nunamik atuisinnaamissamut akuerinngarnissaq pillugu aalajangiinissamut. Kalaallit Nunaanni nunamik akuisinnaatitaanermtut akuerisat, piginnaatitaarput nunaminertut akuerineqartumit illuornissamut. Ilhut, taamaasiortogassarppat, qularnaveerussunneqarsinnaarput, soorlulu Namminersornerullutik Oqartussat akuersinerisigtut nunamut inissisimafigisaminnut atuisinnaatitaaneq ilanngullugu allannut tunnuinneqarsinnaallutik.

Pisinnaatitaaneq siuilimi allasserineqarpoq atuuppoq Kalaallit Nunaanni innuttaasunitt tamannut, tassa Kalaallit Nunaata inuinit tassungalu nunassunitt. Piginnaatitaaneq gangarsutitooq aammataaq taaneqarsersutit gangarsutitooq akuterersimavoq, taassami inuit ataasiakkaat periarfissaqarsimannigisaannarmata Kalaallit Nunaanni nunamut tamakkiisunitt piginnittussaatitaasinaannassamut. Taamaasillu-mi pisinnaatitaaneq gangaanilli ileqquusunitt

Den ovenfor beskrevne retstilstand gælder for alle borgere i Grønland, både den oprindelige grønlandske befolkning og tilflyttere. Retstilstanden er endvidere som nævnt af meget gammel oprindelse, idet der aldrig har været mulighed for, at enkeltpersoner kan få fuldstandig ejendomsret til jord i Grønland. Der er således tale om en traditionsbestemt retstilstand, som har meget lange historiske rødder i det grønlandske samfund, og som Grønlands

Hjemmestyre lægger afgørende vægt på bibeholdes.

5. Både den danske regering og det grønlandske hjemmestyre er på denne baggrund af den opfattelse, at den ovenfor beskrevne retstilstand er hensigtsmæssig og i overensstemmelse med konventionens artikel 14. Den nævnte retstilstand i Grønland, hvorefter Hjemmestyret har den fulde bestemmelsesret over jorden, tilgodeser således fuldt ud de hensyn, der ligger bag artikel 14, nemlig at den oprindelige befolkning bestemmes over de områder, der traditionelt besidder, bliver respekteret.

Hertil kommer, at konventionen pålægger de deltagende staters regeringer en række forpligtelser, bl.a. med henblik på at sikre respekten for stamme- og oprindelige folks sædvaner og traditioner. I det omfang, der kunne opstå modstrid mellem en særbestemmelse som f.eks. artikel 14 i konventionen og dette overordnede princip, er det den danske regerings opfattelse, at respekten for disse folks sædvaner og traditioner er et så fundamentalt princip, at der ikke kan gøres indskrænkning heri som følge af en særbestemmelse i konventionen.

Udenrigsministeriet,
den 9. oktober 1997

Niels Helweg Petersen

aalajanggaq, inuiaqatigiimi kalaallini oqalu-tuartaaniktu gangarsuarti naggeqarersooq aammalu Kalaallit Nunaanni Namminersor-nerrulluik Oqartussat piginnaassallugu pi-ngaartinnegarluinnarot pingarpoq.
5. Danskii taalakersuisi Kalaallit Ni-naannii Namminersornerrulluik Oqartussat tamanna tunngavialugu isumaqarpu, pi-si-naaitaaneg siulini eqqartorneqarot naleq-qutuuvoq aammalu isumaqatigiissummi arti-kel 14-imut naapertuutuuvoq. Kalaallit Ni-naanni pisinnaaitaaneg taaneqarot, taama-silluni Namminersornerrulluik Oqartussat nu-namut tamakkiisumik aalajangiisnaaitaalu-tik, artikel 14-ip imarisaatut pingaartitassanik tamakkiisumik naammassimipooq, tassa nu-nap inuusa nuunaminertanut qangaanilli pi-gi-sanninut aalajangiisnaaitaanerat ataqi-n-qassasoq.

Tamatununga ilanngunneqassaaq isuma-qatigiissuutit naalagaaffimmi pegartaasuni naa-lakersuisit arlalisigut pisussaaffiermagit, ilaafigut naggeqatigiitaa aammalu nunap inu-isa qangaanilli ileqqorisatut atugaanik imi-miginimissap qularnaarissaa pillugu. Sassa isumaqatigiissummi artikel 14-tut immik-kut aalajangersakkap tunngaviasallu pinga-rutillip tamanna akornanni akertuusarar-sinnaasut naapertuutugalugit danskii taal-akersuisi isumaqarpu, inuiaat tamakka pi-saasiinut ileqqutogaannullu ataqiinnimissaq ima pingaarutegarluinnarigisooq isumaqat-i-giissummi immikku aalajangersakkap nassa-tarisaatut tamanna amikillisarinnarqassaa-ni.

Nunanut allanut Ministeriqarfik,
ulog 9. oktober 1997

Niels Helweg Petersen

Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af konventionen af 28. juli 1951 og den dertil hørende protokol af 31. januar 1967 om flygtninges retsstilling

§ Lovtidende C 1997 p. 669

Udenrigsmin., St.F.4., jnr. 17.B.14.b.

Qimnaasut inatsisatigut imatsisimaaffini pillugit maallagaaffit isumaqatigiissuttaanmik 28. juli 1951-imersumnik taassumunngalu tapillissanmik 31. januar 1967-imersumnik nuuat allat akwersissuutiginimmarat pillugu malunnaarut

Takuk Lovtidende C 1997 q. 669

Udenrigsmin., St.F.4., jnr. 17.B.14.b.

9. oktober 1997

T. nr. 113 (LTC)

I. nr. 113 (LTC)

Nutsemra

Bekendtgørelse om ændringer i Verdenssundhedsorganisationens statutter

Silarisuarini pegqimissanmik suliniagaqatigifitup malikfarissassaanii allannguuutit pillugit malunnaarut

§ Lovtidende C 1997 p. 672

Udenrigsmin., S.4., jnr. 104.C.13.a.

Takuk Lovtidende C 1997 q. 672

Udenrigsmin., S.4., jnr. 104.C.13.a.

9. oktober 1997

T. nr. 115 (LTC)

I. nr. 115 (LTC)

Nutsemra

Bekendtgørelse om Danmarks tilbagevækning af territoriale forbehold for så vidt angår Færøerne og Grønland over for

Montrealprotokollen af 16. september 1987 om stoffer, der nedbryder ozonlaget samt om andre landes tiltrædelse af Montrealprotokollen

Pingooqqaatit silaannarinnik ozoneqarfimnik nungujarortitsisarut pillugit isumaqatigiissummut Montrealimni tapillissaaq 16. september 1987-imersooq pillugu Danmarkip Savalimminut aamma Kalaallit Nunaanut tunngavillugu allannguuqarfitissimmarnerminnik tunnuarfitsimertanik malunnaarut aamma nuuat tamallaat Montrealimni tapillissanmik akwersissuutiginimmarat

I tilslutning til Udenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 82 af 9. august 1990, Lovtidende C, meddeles det, at de territoriale forbehold, som blev taget for så vidt angår Færøerne og Grønland i forbindelse med Danmarks ratifikation af Montrealprotokollen af 16. september 1987 om stoffer, der nedbryder ozonlaget, med virkning fra de vedføjede datoer er trukket tilbage for:

Grønland 20. december 1991
Færøerne 12. februar 1997

Nunanut allanut Ministeriqarfip nalunaar-nuta nr. 82, 9. august 1990-imersooq, Lovti-dende C, akuersaarluvu nalunaarutigineqas-saaq, pingooqqaatit silaannarinnik ozoneqar-fimnik nungujarortitsisarut pillugit isuma-qatigiissummut Montrealimni tapillissanmik Danmarkip akwersissuutiginimmaranut atakilla-gu Savalimmut aamma Kalaallit Nunaat pillu-gu allannguuqarfitissimnaanera ullunut taane-qartumit sunniutilimnik tunnuarinnegaruarat: Kalaallit Nunaat 20. december 1991
Savalimmut 12. februar 1997